

Universitätsbibliothek Paderborn

Antidota Evangelica Contra Horvm Temporvm Hæreses

In Qvibvs Quatuor Euangeliorum illi textus explicantur, quibus vel hæretici hodie (maximè Calvinus & Beza) ad sua dogmata propugnanda vti solent, vel ad hæreticorum dogmata impugnanda Catholici vti possunt

Stapleton, Thomas

Lvgdvni, 1595

28. Hic est sanguis meus noui testamenti, qui pro multis effundetur in remissionem peccatorum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39463

seu actio Cœnæ est corpus meum seu participatio eius per fidem. Refert Vvestphalus loco citato. Post hos omnes Sacramentarios Calvinus non simplicem hîc figurâ aut signum ponit, quod esse potest sine re signata, sed metonymiam statuit, hoc modo: *Hoc est corpus meum*, id est, sub symbolo panis continetur corpus Christi: sed ita continetur, ut quantum cælum distat à terra, tantum corpus Christi distet à pane vel à Cœna: contineri tamen, quia manducantes hunc panem, per fidem in cælum conscendimus, & inde ad nos deducimus, non ipsum Christi corpus, sed quandam eius vim viuificam, qua animæ nostræ pascuntur. Cuius singularem dementiam mox specialiter refutabimus. Interea Lutherani, qui veritatem corporis Christi cum pane subsistere volunt, multos absurdos sensus conflagunt. Primum ipsum *panem esse corpus Christi*, vbi res naturæ disparatæ de se inuicem prædicantur; deinde *sub pane esse corpus Christi*, quod non nisi in figuram resoluitur; mox *cum pane esse corpus Christi*, vbi vnionem coguntur fingere quasi hypostaticam inter panem & corpus Christi; tandem *in pane sic esse corpus Christi* sicut in aliis omnibus rebus est per omnipotentiam & diuinitatem suam, quæ Ubiquitatorum propria insania est. Ita relicto proprio & literali verborum Christi sensu, tam varias & repugnantes expositiones cæca hominum & temeraria ingenia pepereunt, idque vsque ad numerum 84. vt sigillarim recenset Claud. de Sainctes Repetit. x. c. vltimo.

Caluini sententia propria mox refutanda.

¶

Lutheranorum varia sententia.

1.

2.

3.

4.

18. *Hic est sanguis meus noui testamenti, qui pro multis effundetur in remissionem peccatorum.*

HÆc sacratissima verba diligenter expensa & bene intellecta, ad omnes veritatis Eucharisticæ hostes penitus fugandos atque fundendos sola sufficiunt. Dicit Christus de porrecto calice, id est, de vino in calice, nō solum, *Hic est sanguis meus*, sed addit, *noui testamenti*. Proferitur ergo hoc quod in calice bibimus, esse noui testamenti sanguinem: id est, esse illum sanguinem quo nouum testamentum conditur & dedicatur, idque propter remissionem peccatorum. At nouum testamentum, cuius proprius effectus est remissio peccatorum, & bonorum operum gratia, iuxta clarissima Hieremiæ verba cap. 31. non nisi in ipso Christi sanguine dedicatur & confirmatur, vt Paulus ad Hebr. cap. 10. perspicue docet: quia *sine sanguine non fit remissio peccatorum.*

e

Hic in omnem se torquet pariter tortuosus ille serpens per ora hereticorum. Primum accitit vident, non de vino sed de calice dici, quod sit novum testamentum in sanguine Christi: calix autem seu poculum non nisi metonymicos & figuratiue hoc dici potest quatenus continet vinum: ergo nec vinum ipsum alio fecit quam figuratiuo, sanguis novi testamenti vocabitur. At hoc loco Calvinus. *Non dicit Christus, Hoc est sanguis meus, sed, Hic est calix, ergo & calix conuertitur in sanguinem.* Necepe vident verba Lucæ, qui sic habet: *Hic est calix novum testamentum in sanguine meo.* Sed calicem hoc loco pro eo quod in calice erat, iuxta notissimum tropum accipi, id quod Lucas adiunxit, manifestè conuincit: *Qui pro vobis fundetur.* Hæc adiuncta verba, quia veritatem sanguinis in calice præsentis luculenter docent, impius Beza audeo dicere, *Vel quum in margine steterint, in textum postea irrepisse, vel manifestum esse solæcismum, & legendum esse participium in ablatiuo casu, quod Lucas ponit in nominatiuo: nempe, τὸ ὑπὲρ ὑμῶν ἐκχυνθῆναι, & non, vt omnes codices habent, τὸ ἐκχυνθῆναι.* Nam in nominatiuo positum, conuenit cum calice; in ablatiuo positum conuenit cum sanguine. Sed D. Lucas posuit (vt omnes codices habent, quod ipse Beza fateretur) in nominatiuo, vt conueniret cum, *Hic calix, τὸ ὑπὲρ ὑμῶν ἐκχυνθῆναι, & sic intelligeremus in ipso calice esse sanguinem novi testamenti, quod apertius Matthæus & Marcus dixerunt: Hic est sanguis meus novi testamenti.* Scriptura ergo vtrumque dicit; *Hic est calix novum testamentum in meo sanguine,* apud Lucam; & *Hic est sanguis meus novi testamenti,* apud Matthæum & Marcum. Solum alterum agnoscit Calvinus, impudentissime negans quod apud Matthæum & Marcum est. Quorum etiam verba corripit Beza vertendo apud vtrumque: *Hic est sanguis meus novi illius testamenti, &c.* vt sanguis de poculo prædicetur, atque ita metonymiâ necessario intelligatur. Si legamus, *Hic est sanguis meus* (ait Beza) nullum erit huius propositionis subiectum præter ipsum sanguinem qui Christi esse dicatur. A qui homo impius aduertere debuit tam Ecclesiam Latinorum hæctenus semper ita intellexisse, quia ex certa fide credebant non aliud huius propositionis esse subiectum, quam id quod enuntiat prædicatum videlicet *sanguinem Christi.* Sed probare conatur, vni esse subiectum in hac Christi propositione, quia Lucas dixit: *Hic calix est novum testamentum, &c.* Calicis autem nomine id quod in calice erat, intelligendum esse, vinum videlicet.

Calvinus
textum
Euangeli-
cū negat.

Beza Lu-
cans. sole-
cismi, ar-
guit.

Beza rur-
sum textū
corrumpit

Atque

Atqui ut textum Matth. & Marcum corrumperet, ex verbis Lucae, ipsa Lucae verba solœcismi arguere impudentissimus hæreticus ausus est, ut iam diximus. Stante quippe grammatico & congruo sensu verborum Lucae, ut in Græco habentur, ubi calix ipse effundi dicitur in remiss. peccatorum, necessario calicis nomine, non vinum in calice, sed sanguis in calice intelligendus est, iuxta verba Matthæi & Marci.

Citat Beza Basilium legentem Lucae verba in ablativo casu Regula 21. An non verò pulchrum hoc est, deserta textus Evangelici receptissima lectione, ad unius scriptoris Ecclesiastici lectionem confugere? Quasi verò non multo facilius sit textum Basilij corruptum aut incorrectè editum fuisse, quàm Divi Lucae textum solœcismo laborare? Neque enim illa verba tractat Basilius quasi in quarto casu legisset, sed ipsa Scripturæ verba simpliciter allegat: quæ vitio, ut apparet, typographi, aut alicuius scioli temeritate aliter leguntur quàm in textu sacro.

Premunt adhuc hæretici, quòd Lucas & Paulus non sic referant Christi verba, ut dicat de calice, *Hic est sanguis meus novi testamenti*, sicut Matthæus & Marcus dicunt; sed sic, *Hic est calix novum testamentum in sanguine meo*. Hic enim quasi triumphans Calvinus ita scribit hoc loco. *Hinc colligere promptum est, quàm superstitiosi sint Papiæ & similes (Lutheranos intelligit) dum verba mordicus arripiunt. Quamvis enim crepent, hæc Spiritus Sancti expositio rejici non potest, quòd calix, vocetur sanguis, quia testamentum est in sanguine. Atqui eadem est panis ratio. Unde sequetur vocari corpus, quia testamentum est in corpore. Christus ergo sui sermonis idoneus interpres palam ostendit non alia ratione se panem vocasse corpus suum, & calicem sanguinem suum, nisi quia nobiscum fœdus æternum pepigit, ut sacrificio semel oblaro spiritualiter nunc epulemur, quia fœdus hoc non nisi spiritali corporis manducatione & sanguinis potione sanctitur, ut firmum sit & efficax.* Hæc Calvinus. Cæterum antequam Calvini cavilla diluamus, duo hic explicanda sunt: primùm quæ sit causa discriminis in verbis Lucae ac Pauli à verbis Matthæi ac Marci. Deinde an ista spiritalis manducatio & potio sufficiant ad novi testamenti pactionem quam hic in Cœna fieri Christus affirmat.

Ad prius quod attinet, attendendum est Evangelistas in hac historia Cœnæ Eucharisticæ tria nos docere, tametsi paucissimis verbis. Primùm quid, Christus illic dedit in cibū

Cur Lucas
ac Paulus
aliter verba
Cœnæ
referunt
quàm
Matth. &
Marcus.

ac potum, nempe *corpus & sanguinem suum*. Deinde in quem finem illa dedit, nempe ad sancendum nouum fœdus ac testamentum. Terriò quomodo hoc fœdus perficiatur, nempe

1. ea distribuendo in esum & potum. Horum trium primum

2. *Corpus & sanguis Christi dantur ad nouum testamentum sanciendū.* nunc tractamus. Secundum Lucas & Paulus exposuerunt, dicendo de calice, quòd esset *nouum testamentum in sanguine Christi*, id est, per sanguinem eius: vbi causam & instrumentum condendi tunc fœderis exprimunt. Planius & plenius causam fœderis exprimunt hæc verba, *Nouum testamentum in sanguine*, quàm *Sanguis noui testamenti*. Nam sanguis noui testamenti dici potest, qui quoquo modo ad nouum testamentum pertinet, siue per modum signi, siue per modum materix, siue etiam causæ. Sed *nouum testamentum in sanguine*, ostendit calicem porrectum non solum noui testamenti aliquo modo esse, sed esse ipsum nouum testamentum, fœdus, ac pactum per sanguinem Christi; id est, in hunc finem illic in calice sisti, vt per eum nouum testamentum fœdus in-

eat. Idem verò & in corpore Christi fieri non negamus, nisi quòd illud est corpus victimæ, quo solo presente fœdera percuti non solent; sanguis verò effusus, aspersus, & comunicatus est tota materia fœderalis, & percutiendi fœderis complementum. Quæ causa est, cur ad sanguinem, non ad corpus, noui testamēti mentio ab Evangelistis fiat. Tertium verò de

3. *Qui testamenti sancienti modus.* modo hoc fœdus ac nouum testamentum inuendi ac perficiendū describunt Matthæus & Marcus, in illis verbis, *Bibite ex hoc omnes*, vbi etiam Marcus addit, *Et biberunt ex eo omnes*. Iam enim hac actione bibendi adimpletum fuit ex parte Apostolorum nouum testamentum cum Deo; sicuti asperione sanguinis in populū quam Moyses fecit, dicens, *Hic est sanguis testamenti quod pepigit vobiscum Deus*, completum fuit ex parte populi fœdus eius cum Deo. Propterea in Matthæo quū dixisset Christus, *Bibite ex hoc omnes*, subiunxit, vt causam bibendi *Hic est enim sanguis meus noui testamenti*, id est, Ideo bibite, quia bibēdo perficietis ex parte vestra nouum testamentum

& eritis populus Dei hac testera fœderali accepta.

Spiritualis manducatio aut potus nō sufficit ad nouum testamentum sanciendū. Ex hoc tertio modo elucescit secundum quod hoc loco explicandum diximus, nempe ad nouum testamentum ac fœdus, de quo hīc Christus loquitur inter nos & Deum perficiendum non sufficere spiritualem aliquā manducationē aut potionem corporis & sanguinis Christi, vt vult Calvinus, sed planè requiri externam, realem, & corporalem vtriusque

sumptio

sumptionem. Quod Christus in calice porrexit, erat *novum testamentum in sanguine eius*, quatenus bibebatur ab Apostolis sanguis ille, non quatenus in sanguinem illum credebant. Dixit illis Christus: *Bibite ex hoc, hic est enim sanguis novi testamenti*. Non dixit, *Credite in hoc, hic est enim sanguis, &c.* Deinde, *vetus foedus percutiebatur adperso in populum sanguine, & omnia foedera externis notis ac ritibus ob oculos positis percutiuntur*. Sic hinc externa sanguinis Christi exhibitione & intima per bibendum aspersione novum foedus conditum & sancitum est. Nam illa verba, *Qui pro vobis effunditur*, in praesenti tempore legenda sunt, iuxta omnes Evangelistas in textu Graeco, & sensus est, *Qui pro vobis nunc distribuitur, & reali participatione singulis vestris intimè effunditur & adspargitur: ut videlicet veritas responderet figuræ*. Quam quum Moyses administraret, *accipiens sanguinem vitulorum & hircorum cum aqua & lana coccinea & hyssopo, ipsum quoque librum & omnem populum aspersit, dicens: Hic sanguis testamenti quod mandavit ad vos Deus*. Rursum quum Christi verba de pane, *Accipit, fregit, ac dedit*, item de calice, *Accipiens gratias egit, ac dedit*, externam Christi actionem evidenter exponant, necessarium est, ut alia verba Christi hinc dependentia & ex illis consequentia, *Accipite, comedite, bibite*, externam quoque acceptionem ac potationem rei datae expriment. Sicut enim externè accepit & dedit, ita à suis externè accipi & bibi voluit. Est igitur necessaria corporis & sanguinis Christi externa acceptio, manducatio, bibitio ad foedus & testamentum novum in Christi corpore & sanguine sancitendum.

Quibus ita explicatis, omnia Caluini cavilla facile retundentur. Clamat *stultè superstitiosos esse qui verba Christi mordicus arripiunt*. Alibi eos vocat *syllabarum aucupes*. Denique in syllabarum contextu *superstitiosè herere* qui ordinem sacri textus observant. Quibus vocibus nihil non impudentius tantum, sed nec magis impium dici potuit. Eisdem quippe vocibus omnes armantur haeretici, ut divinae Scripturae verbis conuicti, clamet *stultè superstitiosos esse fideles, & syllabarum aucupes, qui Scripturae verba mordicus arripiunt*. Armatur Arius, ut si verbis illis, *Verbum caro factum est*, prematur, respondeat, *stultè superstitiosos esse, & syllabarum aucupes, qui verba Evangelistae mordicus arripiunt*. Armatur Pelagius, ut si quis virgeat, *Gratia salvati estis per fidem, & hoc non ex vobis, Dei enim donum est*, respondeat impius, *stultè superstitiosos esse, & syllabarum aucupes*.

Q 3

1.

2.

Heb. 9.

3.

Scriptura
contemptum
docet Cal-
vinus In-
stit. lib. 4.
cap. 17.
num. 23. &
lib. 3. cap.
3. num. 9.

Ioan. 1.

Ephes. 2.

Rom. 1.

qui verba Pauli mordicus arripiunt. Armatur Manichæus, ut si quis ei objiciat Apostoli verbum de filio Dei, qui factus est ex femine David secundum carnem, authore Caluino citò se expediat dicens, stultè supersticiosos esse, & syllabarum aucupes, qui verbum Apostoli mordicus arripiunt. Armantur denique omnes in vniuersum hæretici, ut quoties luculento & aperto Dei verbo premuntur, vrgentur, refutantur, hoc vnum cum Caluino perfricta fronte respondeant, stultè supersticiosos esse, & syllabarum aucupes, qui Dei verbum mordicus arripiunt. Hic est videlicet honor, hæc reuerentia quam divinis Scripturis deferunt hæretici, quas solas omnem & vnicam esse veritatis normam obtendant, ut quum ipsorum placitis illæ reluctantur, pro stulta superstitione habendum sit, si earum verba mordicus arripiantur. Manifestè indicant non magnopere eos curare quid velit Scriptura, modo clypeum illis suppeditet ad tuendam obstinationem. Hæc Caluini hoc loco audacia, impietas, impudentia. Nos verò verbis Christi mordicus adheremus, & adherendum esse in Ecclesia Catholica didicimus, nec vlla Caluini insolentia ab hac sapientia & pietate piorum animos poterit auellere. Non stultè supersticiosus sed sapienter pius ac fidelis est, qui ita mordicus diuinæ Scripturæ verba arripit, ut nulla hæreticorum vel astutia vel nequitia ab illis se diuelli, id est, à luce ad tenebras (*Lucerna enim pedibus meis verbum tuum*) à veritate ad mendaciū (*qui enim ex propriis loquitur, mendaciam loquitur*) à verbo vitæ ad hominum commenta (*verba enim vitæ æterna Christus habet*) quid nisi commenta hominum hæreticorum glossæ sunt? abduci se pariat. Scilicet non debes Christi verba mordicus arripere. Et quare? ut Caluini verbis mordicus adhareas. Hæc est execrabilis hoc loco huius hominis impietas.

Psal. 118.

Ioan. 8.

Ioan. 6.

Sed aliquid fortè graue & cōsideratione dignum est, quod à tanta impietate Caluinum liberet, & quod eū mouere potuit, ut Christi verba mordicus arripienda non esse iudicaret. Audiamus quid dicat. *Quamuis* (inquit) *crepent, hæc Spiritus Sancti expositio rejici nõ potest quòd calix vocetur sanguis, quia testamentum est in sanguine*. Vide iterum maiorem aut certè non inferiorem hominis impudentiam. Vocat Spiritus Sanctus expositionem, quæ non Spiritus Sancti, sed ipsius Caluini est. Spiritus Sanctus apud Lucã & Paulum dicens, *Hic calix est nouum testamentum in sanguine meo*, non exponit quod apud Matthæum & Marcum Christus dixit, tenens in manu calicem, *Hic est sanguis noui testamenti*. Nec Paulus nec

Lucas

Caluini
extrema
impuden-
tia.

Lucas aliorum Euangelistarum verba exponunt, quando hæc scripserunt, sed dictante Spiritu Sancto Christi verba plenius, & in alium finem expresserunt. Matthæus & Marcus simpliciter verba Christi ponunt, quibus quid daret significabat, nempe corpus & sanguinem suum. Lucas & Paulus illa Christi verba ponunt, quibus significabat, in quem finem corpus & sanguinem dedit, nempe ad sancendum nouum fœdus ac testamentum cum nouo populo, vt iam explicatum est, & vt ipse Caluinus agnoscit. Nec Lucas nec Paulus causam narrat, cur calix vocetur sanguis, sed cur vocetur ab aliis Euangelistis *sanguis noui testamenti*. Nempe quia in illo sanguine esset nouum testamentum; in illo, inquã, accepto & hausto. Nulla igitur in verbis Lucæ ac Pauli verborum Matthæi ac Marci expositio est quoad nuncupationem sanguinis, sed bene quædam ampliatio, qua quorsum Christus sanguinem suum dedit, Christum dixisse plenius commemorant, itémque quædam expositio cur Sanguis noui testamenti vocatus à Christo fuerit. Illam ergo expositionem non iam Spiritus Sancti sed nefarij Caluini penitus reuicimus, qua dicitur, *quod calix vocetur sanguis, quia testamentum est in sanguine*. Nam ideo calix vocatur sanguis Christi, quia verè in calice est sanguis Christi. Ideo autem vocatur *calix nouum testamentum in sanguine*, quia in calice non solum ipse Christi sanguis est, sed etiam est per modum sanguinis fœderalis seu testamentarij, id est, in eum finem datus, vt sit sanguis fœderis noui testamēt, acceptus & haustus, sicut sanguis, quo Moyses totum populum asperxit, fuit fœdus & testamentum Dei cum veteri populo. Non ergo hic posterior sermo prioris illius sermonis, ratione vocabuli *sanguinis*, vel causa vel expositio est, sed *αιτιολογια* est, & ratio reddita in quem finem sanguis datur, quem prior sermo datum esse affirmat, & quare *noui testamenti sanguis* vocatus est. Ergo verbis Christi mordicus in hæredum est, tam iis quæ Matthæus & Marcus, quàm iis quæ Lucas & Paulus scripserunt. Vtrobique, *simplicibus Christi verbis habenda est fides*, quod nos contendere non oportere ait Caluinus. Et cur, obsecro? *Christus* (inquit) ipse est idoneus sui sermonis interpret. Optimè. At ille, *palàm ostendit, non alia ratione se panem vocasse corpus suum, & calicem sanguinem suum, nisi quia nobiscum fœdus æternum pepigit, vt sacrificio semel oblato spiritualiter nunc epulemur*. Atqui hæc interpretatio non Christi sed Caluini est. Obseruandum diligenter, hæreticos illos, & Caluinum maxime, *Hareticorum impastura.*

Christi verba & Christi interpretationem vocare, quæ ipsorum verba & ipsorum interpretatio sunt, non Christi. Astuti serpentes Deum hoc dicere aiunt, quod ipsi dicunt, non Deus. Christus nec palam nec omnino ostendit se non alia ratione panem vocasse corpus suum, & calicem sanguinem, nisi quia nobiscum fœdus pepigit, &c. Ostendit sanè Christus se ideo dedisse corpus & sanguinem suum, vt per illa nobiscum fœdus æternum pangeret. Ideo enim de calice expressè dixit (quod & de corpore quoque intelligi aliquo modo posse non negamus) *Hic est nouum testamentum in meo sanguine*. Sed nec ostendit se panem vocasse corpus suum, quod Caluini mendacium est (non enim dixit, *Hic panis est corpus meum*, sed dixit, *Hoc est corpus meum*;) nec in specie panis ostendens corpus suum, & in calice demonstrans sanguinem suum, dixit, *Hoc non alia ratione est corpus & sanguis meus, nisi quia hoc est nouum testamentum meum in illis*; sed iuxta Matthæum & Marcum designauit, adesse & sisti illic corpus & sanguinem suum; iuxta Lucam & Paulum palam ostendit, sanguinem sic adesse & sic sisti, vt in illo sit nouum testamentum, id est vt per illum & illius sumptione nouum iniretur fœdus accostamentum. Ideo enim adiecit, *Accipite, comedite, bibite*. Non adiecit, *Istis immolatis in cruce, spiritualiter epulemini*. Hoc Caluini extraneum commentum est, cui claudenda sunt aures Christianorum. Christi, inquam, verba attendere debemus, qui sui sermonis idoneus interpres est, non Caluini commentum: quod ille statim absurdissimo paradoxo cõfirmat, quum ait: *Quia fœdus hoc non nisi spirituali corporis manducatione & sanguinis portione sancitur*. Sancitur quippe hoc fœdus, vt iam ostendimus, reali manducatione, de qua Christus dixit, *Accipite, & manducate*: item reali portione, de qua Christus dixit, *Accipite, & bibite ex hoc omnes*. *Hic est enim calix*, &c. vt supra satis explicatum dedimus. Ita impius Caluinus stultè supersticiosos vocans qui Christi verba mordicus arripiunt, & iterum dicens, *Non esse cur simplicibus Christi verbis fidem habendam esse contendamus*, manifestè, perspicuè, clarissimè, à simplicibus Christi verbis, ad suam astutam & mendacem glossam Lectorem abducit; Christi verba peruerit, sensum cortumpit; & ad suum impium commentum orbem obtrudendum, Christi interpretationem ac nomen mutatur. Christi denique interpretationem & sensum nõ in Christi verbis, *Accipite, comedite, bibite*, sed in sui cerebri figmento, *Spiritualiter epulamini*, ponit. Hæc eius impietas,

Caluini mendacia.

Caluini paradoxum absurdum.

anda
penè
tesac

EX

F

H

frin

Dein

cer.

qua

esse

uati

disti

uis

subs

uat

ered

Chr

men

cepi

pera

ccer

riur

tut.

D.L

que

uiu

liar

go

non

cui

uerj

se n

etia

Qu

anda

audacia, impudentia maior & execrabilior est, quàm ut vllis penè verbis explicari queat, vnde & ad eam simpliciter patefaciendam paulò pluribus verbis vti necesse fuit.

EXPOSITIONIS CALVINIANÆ
super hæc Christi verba, *Accipite, & comedite,*
Hoc est corpus meum, refutatio.

His nunc ita expositis & constitutis, totam hoc loco Scripturæ huius Evangelicæ depravationem à Caluino excogitatam breuiter refutabimus. Ne (inquit) *sim nimium prolixus, tantum breuiter perstringam, qualis sit & quid in se contineat Domini institutio.* Deinde quis sit eius usus, quatenus ex Euangelistis colligere licet. Atque hoc primum occurrit, Christum Cœnam instituere, quam inter se communicent discipuli. Vnde sequitur diabolicum esse inuentum, quod se vnus homo à reliquo cœtu separans, priuatim Cœnam peragit. Quid enim minus consentaneum, quàm distribui inter omnes panem, & seorsim ab vno vorari? Quamuis ergo iactent Papista se in suis Missis Cœna Dominica habere substantiam, ex re ipsa tamen constat, quotquot celebrant priuatas Missas, totidem à Diabolo ad obruendam Christi Cœnam erecta esse trophæa. Hæc ille impostor impius & blasphemus. Christus quippe nõ hîc Cœnam instituit, sed partim Sacramentum, partim etiam Sacrificium. Cœnantibus Apostolis accepit quidem Iesus panem, & c. nõ quia Cœnam tunc aliquam peragebat, sed quia finita Cœna Paschali, & immediate post cœnam familiarem atque communem, nouum hoc mysterium aggressus est. Hoc ipsemet Caluinus hoc in loco fatetur. *Finita (inquit) Cœna sacrum panem & vinum gustarunt, & D. Lucas apertè scribit quod calicem accepit postquã cœnauit, quod idem de pane Christum fecisse mysterij plenitudo cõuincit, & ipse Caluinus agnoscit. Quod de calice (inquit) peculiariter narrat Lucas, ego ad panem quoque extendo. Non ergo in hoc mysterio cœnauit aut Cœnã instituit Christus, sed nouæ legis Sacramentum & noui testamenti Sacrificium docuit. De Sacramento ipse Caluinus fatetur. Hoc sine controversia statui debet, abolicis figuris legalibus, proditum hic fuisse nouum à Christo Sacramentum. Sacrificium hîc à Christo etiam institui, illa verba verbis sacramentalibus adiecta, Quod pro vobis datur, & Qui pro multis effundetur, manifestè*

Mendacium.

Missæ priuata frustra impugmata.

Sacramentum & Sacrificium à Christo institutum, non Cœna.

Qs